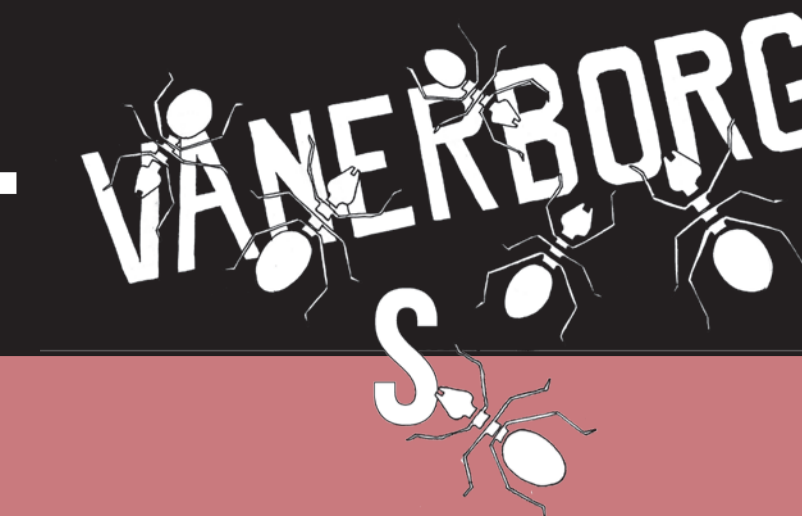

“Tillsammans kan vi flytta berg”

ETT ENGAGERAT OCH SAMARBETSVILLIGT

1. VAR ÄR VI NU?

Vi har valt att se på ett antal, tidigare identifierade, styrkor, svagheter, möjligheter och hot för Vänersborg, i relation till lokal demokrati, engagemang och samarbete.

Strategier för ett hållbart Vänersborg

Lokal demokrati, samarbete och deltagande är grunden till ett hållbart samhälle. Deltagande och engagemang hos invånarna gynnar ett demokratiskt beslutsfattande och stärker gemenskapen i samhället. En minskad klyfta mellan kommunen och invånarna är en förutsättning för att uppnå målen för en hållbar utveckling av Vänersborg.

I utvecklandet av dessa fem strategiska områden har vi tagit hänsyn till kommunens många tillgångar genom att belysa styrkor och möjligheter såväl som svagheter och hot.

Strategierna inom de strategiska områdena strävar efter att stärka Vänersborgs kommuns sociala kapital för att skapa ett hållbart samhälle i ett långsiktigt perspektiv.

2. VAR VILL VI VARA?

En engagerad kommun som är en inspiratör för hållbar utveckling är det huvudsakliga mål, som våra strategier för engagemang och samarbete riktar sig mot. Men dessa strategier snuddar även vid andra mål beträffande kultur, stadskärnan och lokalt näringsliv.

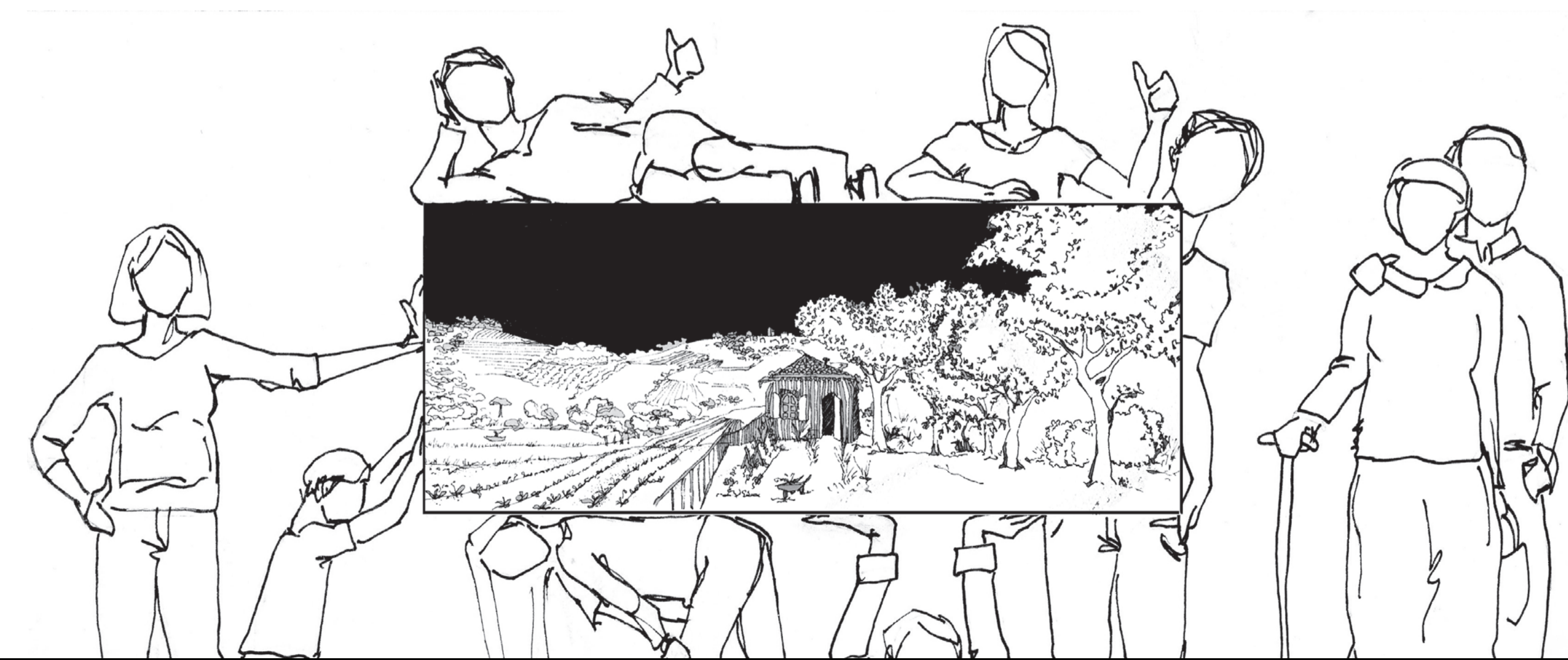

LEGEND:

- S** STYRKOR
- W** SVAGHETER
- O** MÖJLIGHETER
- T** HOT
- DI** LOKALA UTVECKLINGSMÅL

Förklaring av ord

- Anpassning** Vänersborg genomgår kontinuerligt förändringar för att anpassa sig efter ständigt förändrade omständigheter avseende en befolkningsminskning på landsbygden och en åldrande befolkning.
- Tillgänglighet** Fysisk och social. Platser såväl som mål går att nå oavsett vem man är.
- Mångfald** Vänersborg har invånare i olika skeden av livet och med olika kulturer och bakgrunder, såväl som många olika geografiska förutsättningar.
- Fragmentering** Samhällsfunktioner såväl som invånare är inte längre del av en fungerande enhet utan har separerats.
- Individualisering** Det är ett ökat fokus på individens framsteg snarare än uppbyggnaden av ett gemensamt socialt kapital.
- Hämmande** Lagar och strukturer från olika administrativa enheter förhindrar eller försvårar lokala processer/handlingar.
- Segregation** Det finns sociala, fysiska och ekonomiska klyftor mellan stad och landsbygd och mellan olika samhällsklasser.
- Självförsörjande** Vänersborg stöttar lokalt näringsliv och mat- och energiproduktion för att minska beroendet av import.

“Ett samhälle består av individer”

ETT ENGAGERAT OCH SAMARBETSVILLIGT VÄNERBORG

3. HUR HÄNGER ALLT DET HÄR IHOP?

Allmänt deltagande i samhällsutvecklingen skapar ett starkare samhälle och möjliggör kunskapsutbyten och samskapande. Att se värde ur ett vidare perspektiv än det ekonomiska gör det möjligt att berättiga fler samhällsbyggande projekt och detta kan i sin tur leda till fler platser som folk kan relatera och känna en samhörighet till. Skapandet av dessa platser kan vidare ge upphov till ett ännu större engagemang och deltagande från invånarna.

4. VAR KOMMER VI ATT SE EFFEKTERNA?

Strategierna ur varje område har här placerats efter vilken strukturell nivå de implementeras och hur stora effekterna är av dem. Vissa strategier är mer övergripande och tänkta att implementeras på en mer administrativ nivå, i främst kommunen. Dessa strategier är nödvändiga för att stötta initiativ i mindre skala, som i sin tur kan påverka politik, system eller till och med kulturer. I grafen visar vi två av våra referensprojekt som exempel, för att illustrera detta.

STRATEGISKA OMRÅDEN	HUVUDPRINCIPER
1 DELTAGANDE & ENGAGEMANG “Hur kan vi engagera oss?”	Tillgänglighet och anknötning till en plats är viktigt att beakta när det gäller delaktighet. Att nå ut till de aktörer som är mest påverkade och även de som inte har tillgång till processen (mental, fysisk) ska ha hög prioritet. Delaktighet ska handla om ett utbyte och inte om att en av parterna ”ger” och den andra ”tar”.
2 SAMARBETE OCH SAMSKAPANDE “Tillsammans skapar vi vår framtid.”	Samarbete ska ske på en regional nivå, mellan kommuner, mellan offentlig och privat sektor och mellan företag och organisationer. Det är viktigt att fokusera på att alla parter ska förbi självständiga men att möjliggöra en gemensam vision.
3 KUNSKAPSUTBYTE “Det börjar med att vi berättar”	Kunskapsutbyte är ett resultat av ett samarbete över olika nivåer i samhället och genom sociala medier. Det är ett sätt att koppla samman en mer intellektuell eller strukturell skala (kunskap) med en fysisk (projekt). Det kan beskrivas som ’kunskap genom erfarenhet’ – inte en expert, allas åsikt är värdefull.
4 MÅNGDIMENSIONELLT VÄRDE “Livet är mer än bara pengar!”	Vikten av att mäta värden, inte enbart efter ekonomiska termer, utan även ekologiska kostnader och samhällsnytta. Det kan exempelvis vara att beräkna livslängdskostnader och även inkludera ett längre tidsperspektiv. Kulturella och känslomässiga värden är även de viktiga att beakta.
5 PLATSSKAPANDE “Vi behöver platser som vi kan relatera till.”	Nya eller redan befintliga mötesplatser som belyser eller ändrar ens uppfattning av en plats kan ses som platsskapande. De bjuder in dig eller fångar dig genom oförutsedda och/eller tillfälliga aktiviteter, såväl som mer permanenta förändringar.

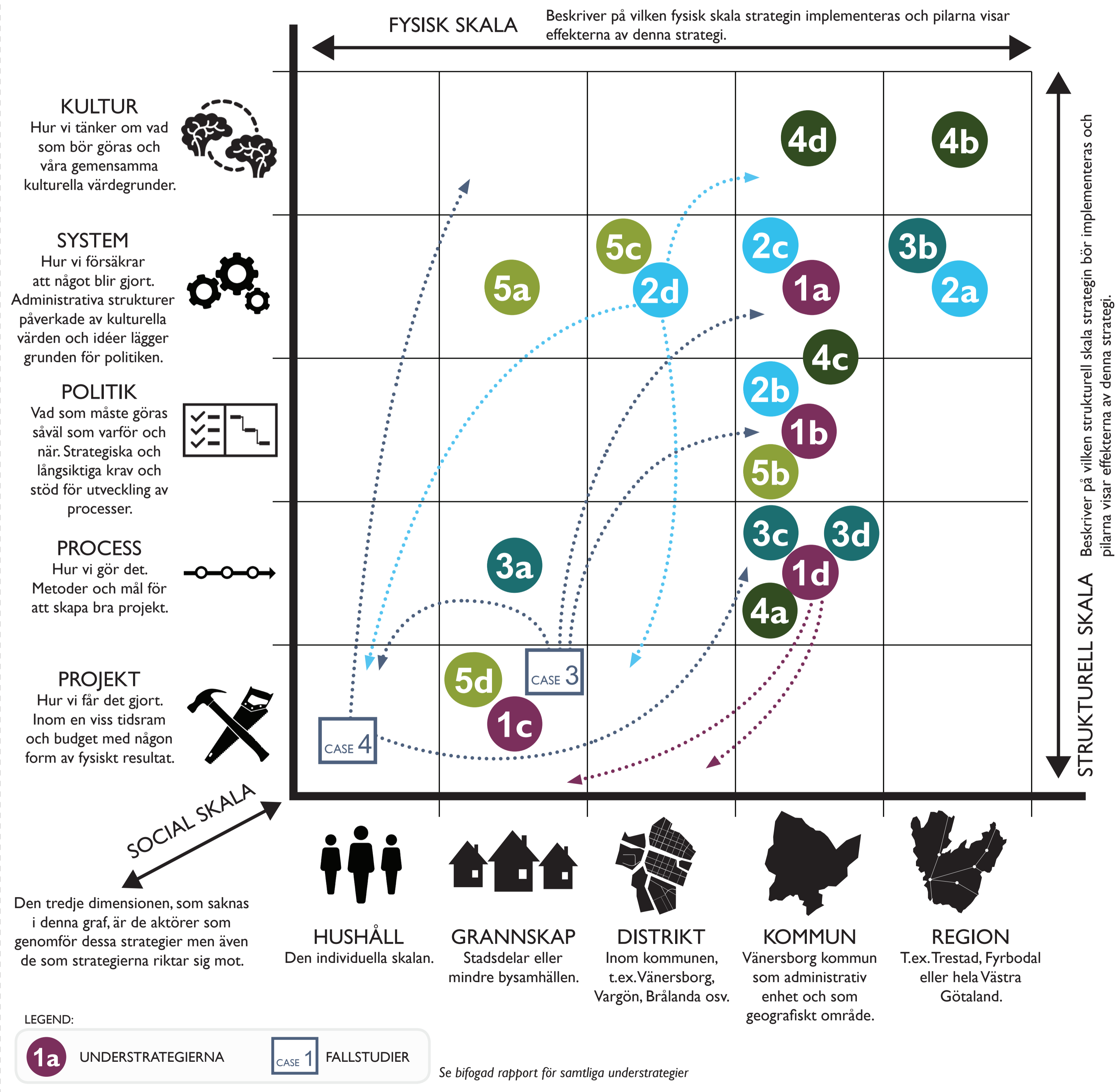
Motiv och hinder för lokal delaktighet i project

Ett bra klimat för att få folk engagerade och involverade i samhällsuppbyggnad kräver plats för nyfikenhet och passion.

- Sträva efter känslomässiga kopplingar och bygg engagemang efter personliga intressen och redan existerande samhällsbaserade initiativ.
- Var tydlig med kommunikationen angående hur mycket de kan influera, tidsramar, strukturen av projektet och resultatet.
- Erkänn varje persons expertis inom sitt område och värdera deras kunskap likadant.
- Skapa en rolig och givande upplevelse.

Vissa aspekter kan hindra engagemang, och dessutom skapa en känsla av maktlöshet och känslomässigt avstånd till utvecklingen.

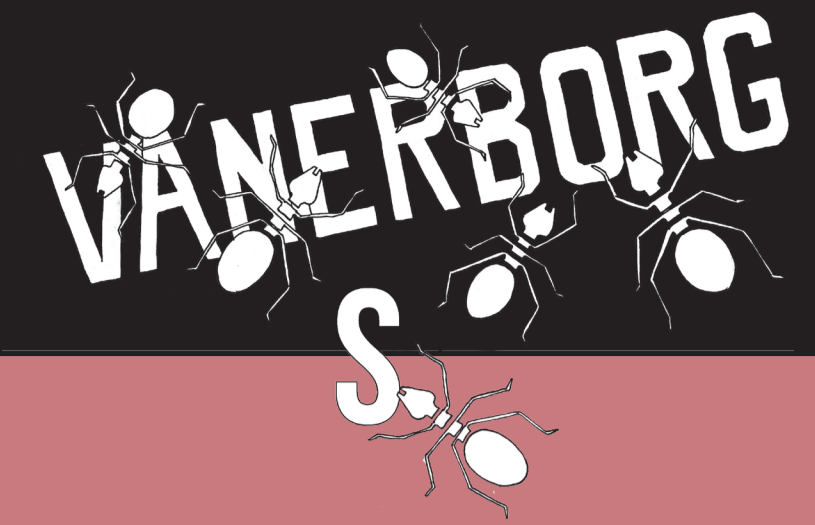
- Uppgiften deltagarna har fått saknar relevans för dem, och påverkansnivån och projektets struktur är oklar.
- Man har inte aktivt sökt upp de grupper som är direkt påverkade av utvecklingsarbetet.
- En för formell ton, användandet av otillgängligt språk och hämmande regler och byråkrati.

“Det finns en miljon idéer därute”

ETT ENGAGERAT OCH SAMARBETSVILLIGT

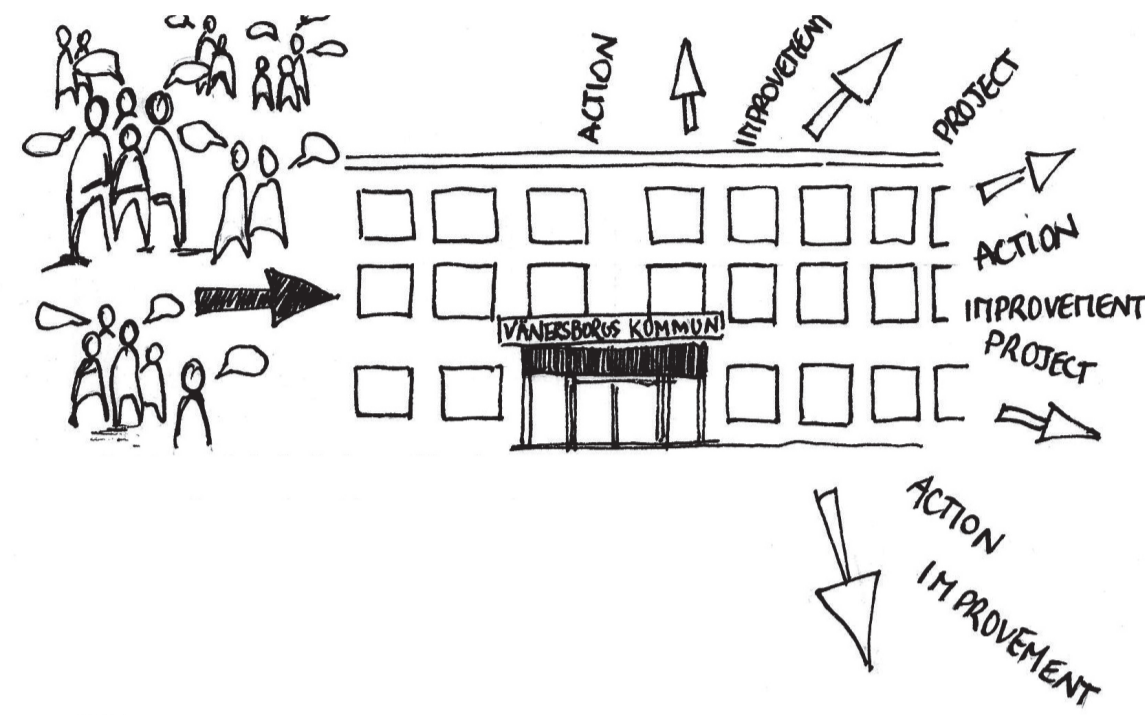
5. HUR FÅR VI DET ATT HÄNDA?

Här nedan presenteras de tjugo understrategierna inom de fälten som introducerades på föregående sida. De aktörer på den sociala skalan som är ansvariga för och påverkas av implementeringen av dessa strategier varierar, vilket kräver deltagande och samarbete för att nå önskvärda resultat. Det är också viktigt att notera att de olika understrategierna kan förstärka och påverka varandra.

FEM STRATEGISKA OMRÅDEN

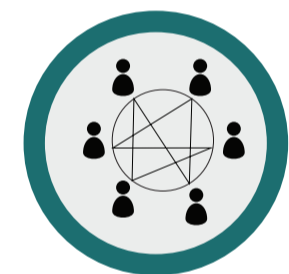

“Hur kan vi alla engagera oss?”

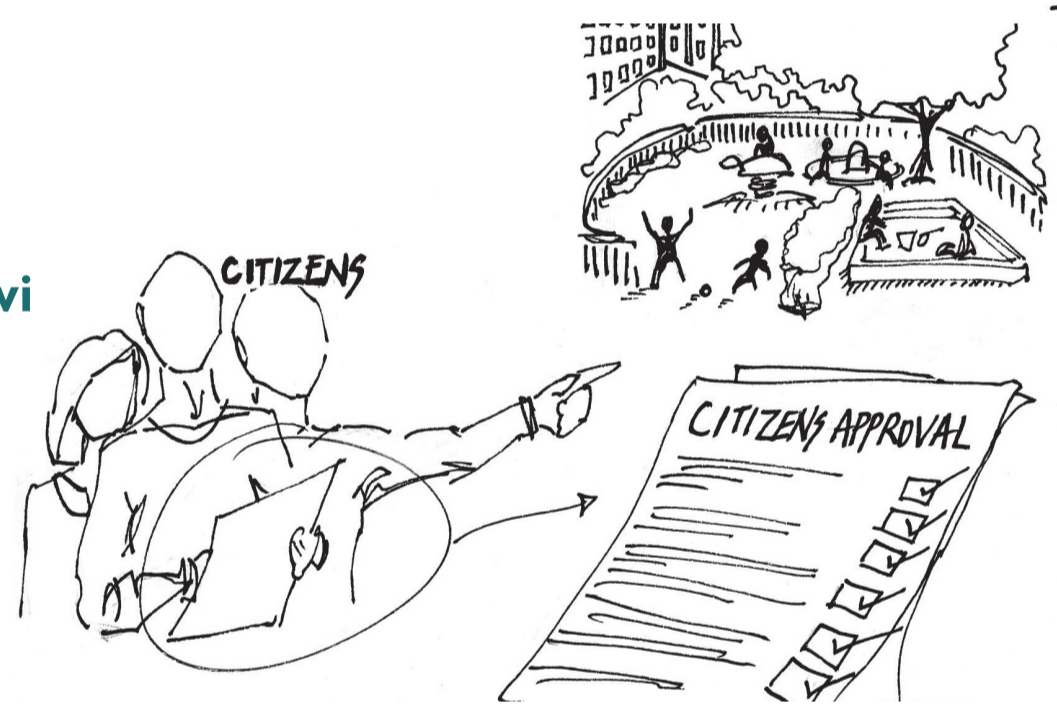

“Tillsammans skapar vi vår framtid.”

En samarbetande region -
Etablera ett forum som underlättar samarbete mellan kommunerna i regionen.

“Det börjar med att vi berättar”

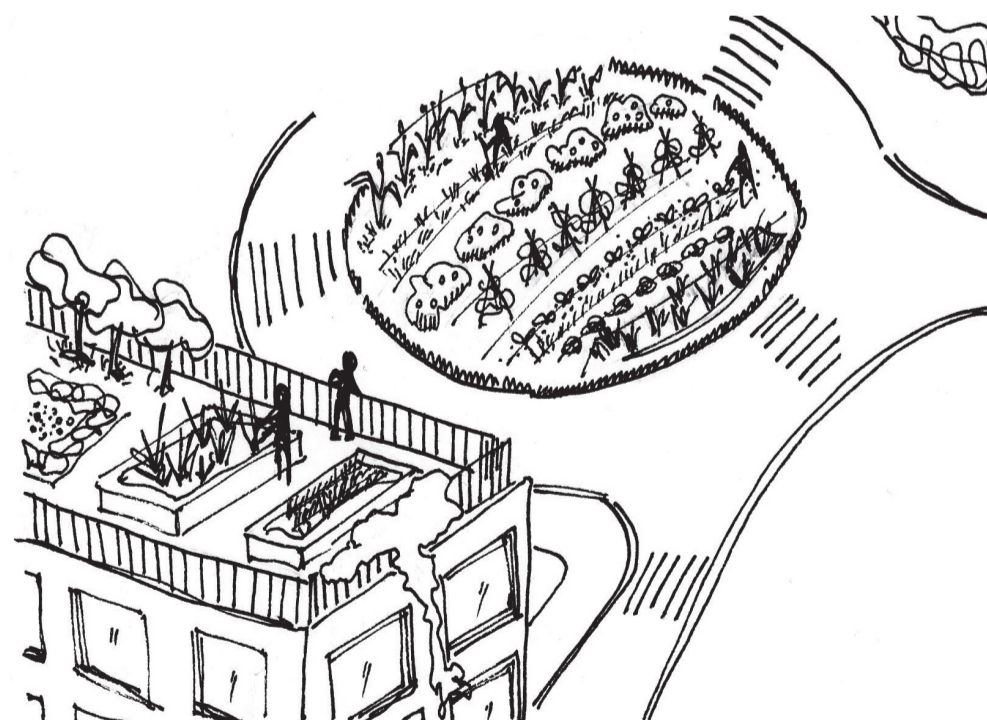

“Livet är mer än bara pengar!”

Att se hela livscykeln -
Undersök möjligheten att ta hänsyn till livscykelkostnader och långsiktig förvaltning i kommunens infrastrukturprogram, särskilt avfallshantering.

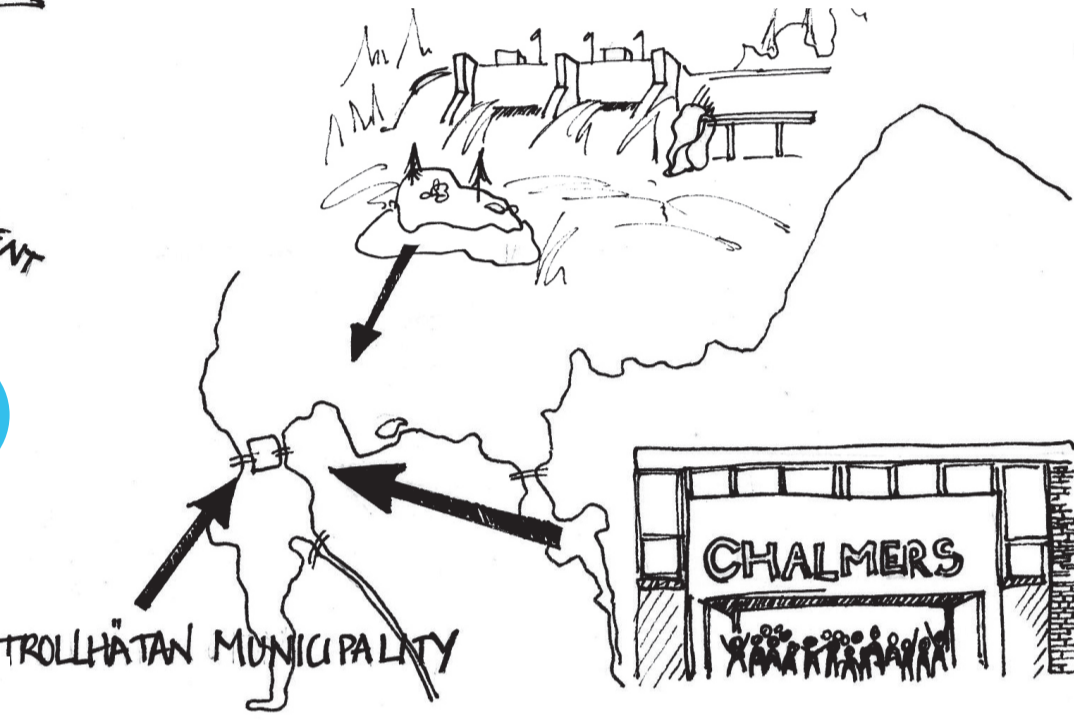

“Vi behöver platser som vi kan relatera till.”

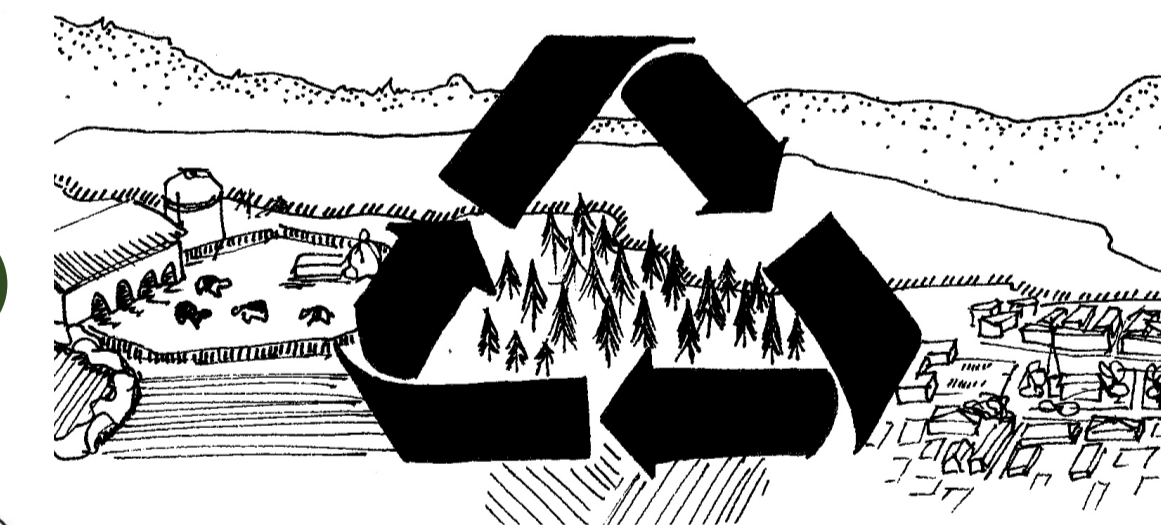

TJUGO UNDERSTRATEGIER

1d **Nya plattformar för deltagande -**
Utveckla ett program för att skapa och upprätthålla flera plattformar för deltagande, inklusive fysiska utrymmen, tid att träffa tjänstemän, och virtuella forum.

3a **Ökad kapacitet för kunskapsutbyten -**
Utveckla program för småskaliga initiativ som ökar samhällets kunskap och kapacitet genom kunskapsutbyte mellan generationer och kulturer.

5c **Skapa ett program för aktivering -**
Utveckla ett program som fokuserar på tillfälliga och mer långsiktiga åtgärder för att aktivera det offentliga rummet genom småskaliga interventioner.

6. VAR VILL VI KOMMA?

Fallstudierna nedan visar hur ett initiativ kan användas för att genomföra flera strategier på flera skalor. De representerar också motexempel till den top-down approach många av strategierna kräver, vilket visar vikten av att även främja gräsrotsinitiativ. Slutligen, i varje exempel nedan var flera olika aktörer inblandade i att starta och driva projekten vilket representerar komplexiteten i den tredje strategiska skalan - den sociala dimensionen.

FALLSTUDIER

S2020 är en strategi Göteborg arbetar med för att lyfta social hållbarhet i stadsplaneringen, för att få samma dignitet som ekologiska och ekonomiska aspekter. (Pågående)

Masterprogram på Arkitektshögskolan i Umeå med fokus på tillfällig arkitektur som ett sätt att skapa medvetenhet och väcka engagemang. (Pågående)

Stadsodling, café, seminarier och workshops i ett område som stod tomt i väntan på ny bebyggelse. Samverkan mellan Stadsjord, staden och byggbolag. (Tillfällig)

Ett facebook-upprop mot en planerad rivning av den gamla stationen i Öxnared. Initiativet ledde till en ny detaljplan. Framgången var till stor del beroende av engagerade människor med olika bakgrund och kunskaper. (Pågående)

Ett icke-kommersiellt kulturhus i ett gammalt lokstall med aktiviteter som musik, konst, workshops etc. med och för alla. (Pågående)

Internetcafé för seniorer i Sollentuna som erbjuder handledning och social gemenskap. (Pågående)

DRIVKRAFT

Ökade social och rumslig segregation.

En vilja att i större utsträckning inkludera sociala aspekter och lokal förankring i arkitekt- och planerarrollen.

Baserad på en förstudie om matkultur och -produktion i området.

Ett beslut från trafikverket att riva de gamla stationsbyggnaderna efter att kommunen avböjt ett erbjudande om att köpa dem.

Centralisering och kommersialisering av kulturen i det nybyggda kulturhuset i Umeå (Kulturväven). Masterprojekt på arkitektshögskolan i Umeå.

En önskan om att få tillgång till service, information och kommunikation i en digitaliserad värld.

INITIATIV

Göteborgs kommun

Arkitektshögskolan i Umeå

Föreningen Stadsjord

En grupp lokalinvärnare

Tobias Westerlund Tidigare student på arkitektshögskolan i Umeå

Den lokala pensionärsföreningen

VÄRDEN

Öppenhet, Delaktighet, Ökad medvetenhet, Lokalt förankrad utveckling.

Bemyndigande av lokalsamhällen, Plattform för diskussion, Ökad medvetenhet, Politiskt engagemang.

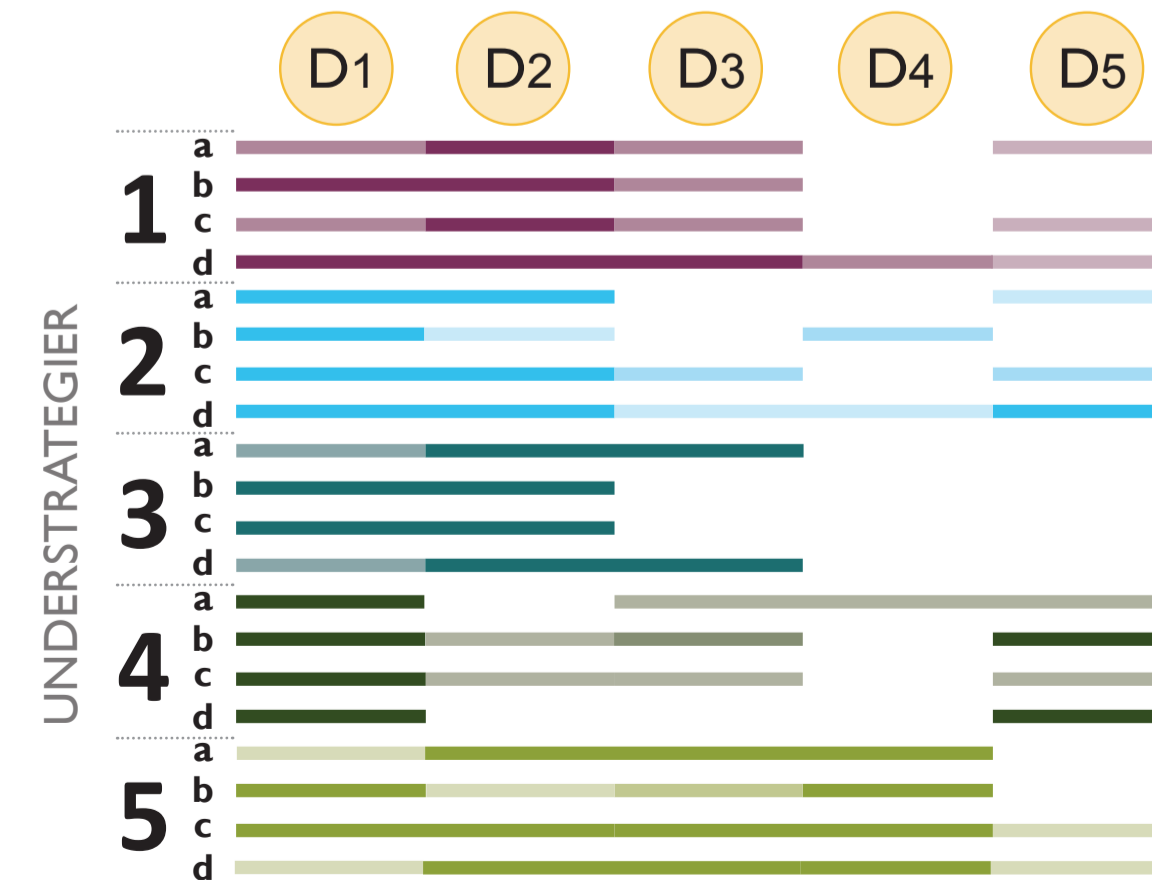
Mötesplats, Aktivering av oanvända områden, Kunskapsutbyte, Delaktighet, Livsmedelsproduktion, Samverkan.

Kulturarv, Mötesplats, Sociala medier som ett sätt att bygga digital aktivism, Bemyndigande av lokalsamhällen, Lokalt engagemang.

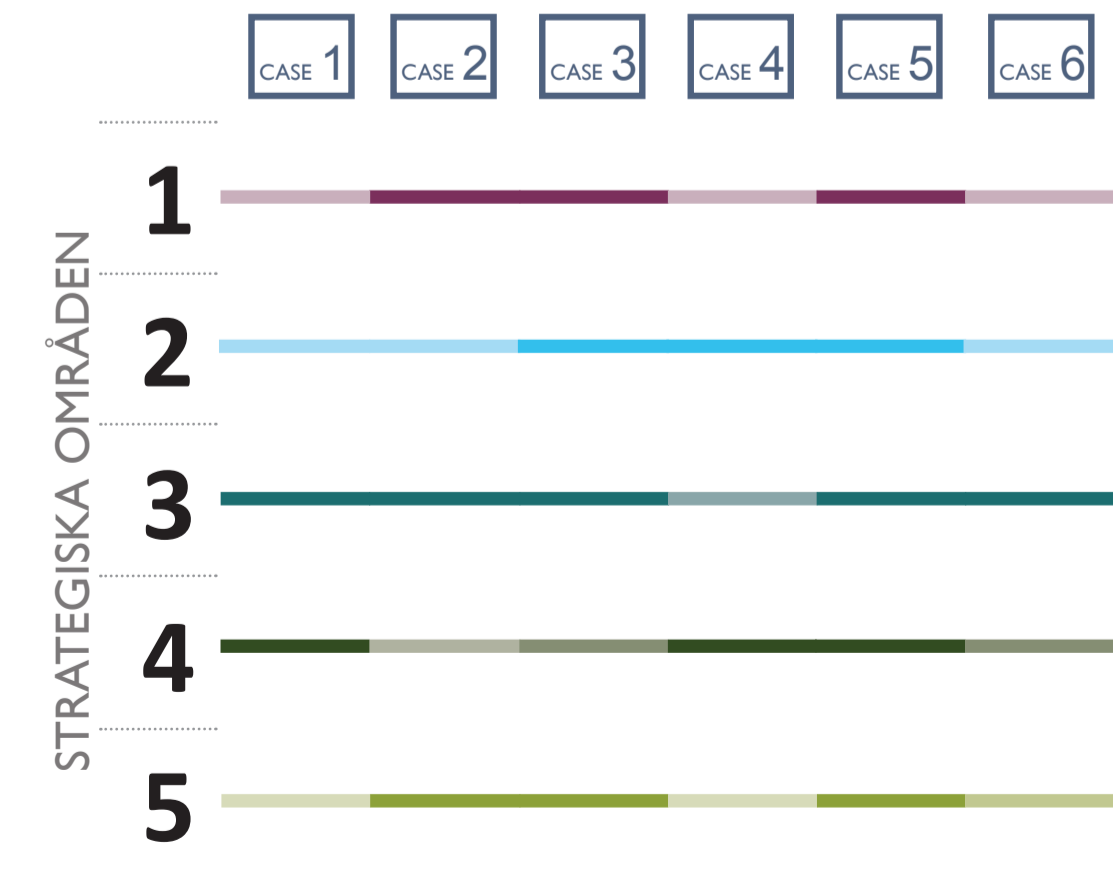
Icke-kommersiell mötesplats, Tillgänglighet, Delaktighet, Bemyndigande av lokalsamhällen, Kultur, Samarbete.

Kunskapsutbyte, Aktivering av äldre, Kommunikation.

LOKALA UTVECKLINGSMÅL

FALLSTUDIER

FÖRHÅLLANDEN OCH RELATIONER

Diagrammet längst till vänster visar styrkan i förhållandet mellan hur starkt de olika understrategierna relaterar till de lokala utvecklingsmålen, medan diagrammet intill visar hur de enskilda fallstudierna (visade ovan) relaterar till de fem strategiska områdena; ju mörkare färg, desto starkare relation. Figurerna visar att för att uppnå de lokala utvecklingsmålen krävs ett antal flerdimensionella strategier och initiativ.

LEGEND:

- 1a UNDERSTRATEGIER
- D1 LOKALA UTVECKLINGSMÅL
- CASE 1 FALLSTUDIER

Se bifogad rapport för samtliga understrategier

“Hur kan vi engagera oss?”

“Tillsammans skapar vi vår framtid.”

“Det börjar med att vi berättar”

“Livet är mer än bara pengar!”

“Vi behöver platser som vi kan relatera till.”

**FEM STRATEGISKA OMRÅDEN
TJUGO UNDERSTRATEGIER**

DELTAGANDE & ENGAGEMANG

“Hur kan vi engagera oss?”

Tillgänglighet och anknytning till en plats är viktigt att beakta när det gäller delaktighet. Att nå ut till de aktörer som är mest påverkade och även de som inte har tillgång till processen (mental, fysisk) ska ha hög prioritet. Delaktighet ska handla om ett utbyte och inte om att en av parterna ”ger” och den andra ”tar”.

UNDERSTRATEGIERNA

1a

Visa engagemang -

Avsätt medel ur den årliga budgeten för kommunikationsaktiviteter.

1b

Dokumentera visionen -

Ta fram en samhällsvision och en engagemangs och kommunikationsplan.

1c

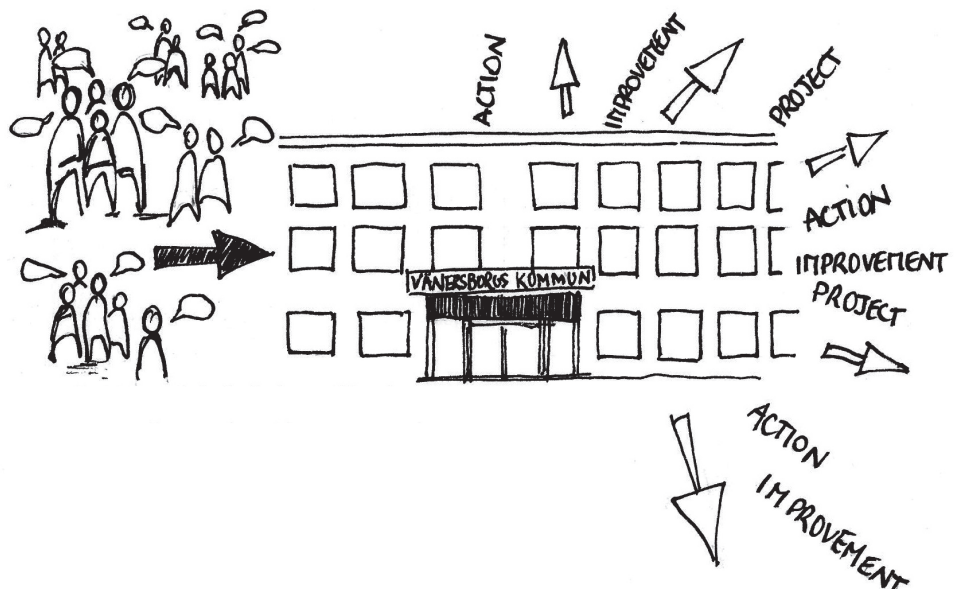
Engagera i alla projekt -

Engagera berörda aktörer i alla kommunala projekt.

1d

Nya plattformar för deltagande -

Utveckla ett program för att skapa och upprätthålla flera plattformar för deltagande, inklusive fysiska utrymmen, tid att träffa tjänstemän, och virtuella forum.

2

SAMARBETE OCH SAMSKAPANDE

“Tillsammans skapar vi
vår framtid.”

Samarbete ska ske på en regional nivå, mellan kommuner, mellan offentlig och privat sektor och mellan företag och organisationer. Det är viktigt att fokusera på att alla parter ska förbi självständiga men att möjliggöra en gemensam vision.

UNDERSTRATEGIERNA

2a

En samarbetande region -

Etablera ett forum som underlättar samarbete mellan kommunerna i regionen.

2b

En plan för aktion -

Utveckla en handlingsplan tillsammans med den nya översiktsplanen, som innehåller typ av åtagande och tidsramar för de utpekade prioriterade områdena.

2c

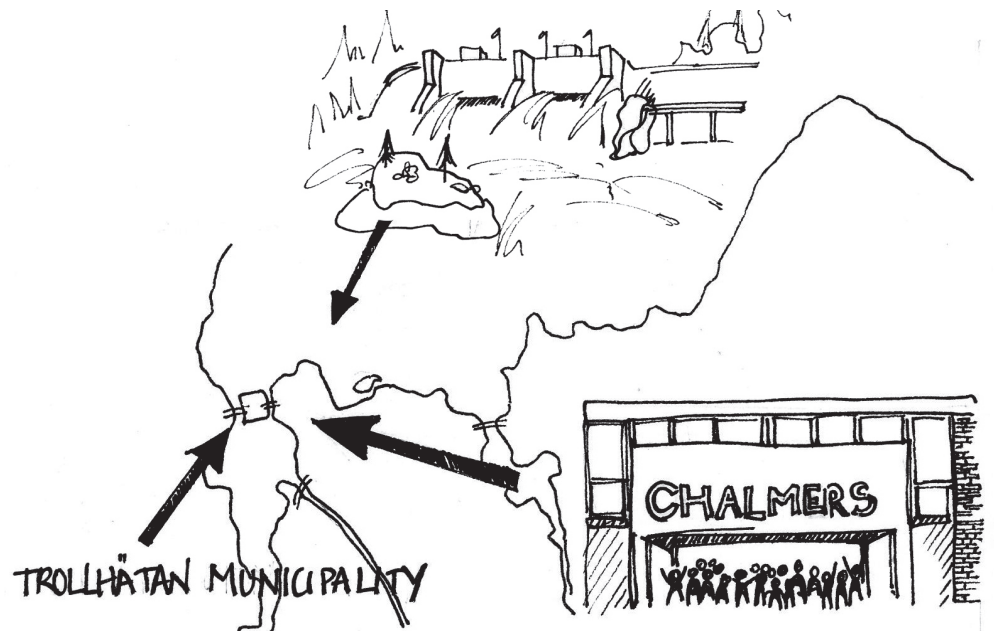
En kultur av samarbete -

Etablera ett ramverk för interdisciplinärt samarbete inom och mellan parter i offentlig och privat sektor.

2d

Bygg på gemensamma intressen -

Utveckla ett forum för att uppmuntra och underlätta för nya lokala kooperativ för både företagande och serviceutbud.

3

KUNSKAPSUTBYTE

“Det börjar med att vi berättar”

Kunskapsutbyte är ett resultat av ett samarbete över olika nivåer i samhället och genom sociala medier. Det är ett sätt att koppla samman en mer intellektuell eller strukturell skala (kunskap) med en fysisk (projekt). Det kan beskrivas som 'kunskap genom erfarenhet' – inte en expert, allas åsikt är värdefull.

UNDERSTRATEGIerna

3a

Ökad kapacitet för kunskapsutbyten -

Utveckla program för småskaliga initiativ som ökar samhällets kunskap och kapacitet genom kunskapsutbyte mellan generationer och kulturer.

3b

Förstärk externa samarbeten -

Fortsätt att tillvarata möjligheter att samarbeta med akademi och privat sektor där det finns gemensamma fördelar och intressen.

3c

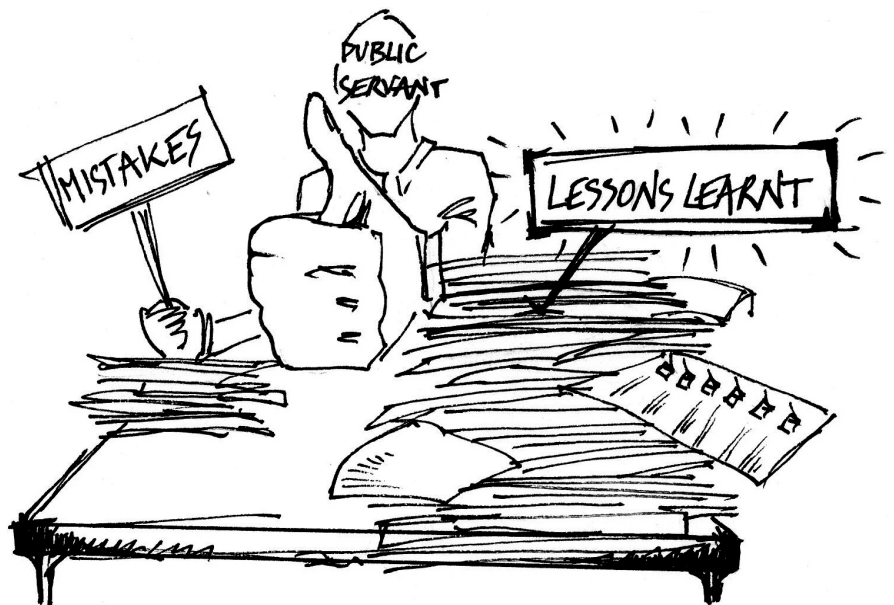
Fokus på kontinuerlig förbättring -

Utveckla en projektutvärderingsprocess och ett register för lärdomar och erfarenheter.

3d

Dokumentera deltagande -

Utveckla ett kommunikationsregister över deltagarprocesser för att dokumentera vilken input som gavs och hur den påverkade slutresultatet.

4

MÅNGDIMENSIONELLT VÄRDE

“Livet är mer än bara
pengar!”

Vikten av att mäta värden, inte enbart efter ekonomiska termer, utan även ekologiska kostnader och samhällsnytta. Det kan exempelvis vara att beräkna livslängdskostnader och även inkludera ett längre tidsperspektiv. Kulturella och känslomässiga värden är även de viktiga att beakta.

UNDERSTRATEGIerna

4a

Värdefulla projekt - Utveckla ramar för att motivera projekt och sedan utvärdera dem mot kommunens strategiska planer och de lokala utvecklingsmålen.

4b

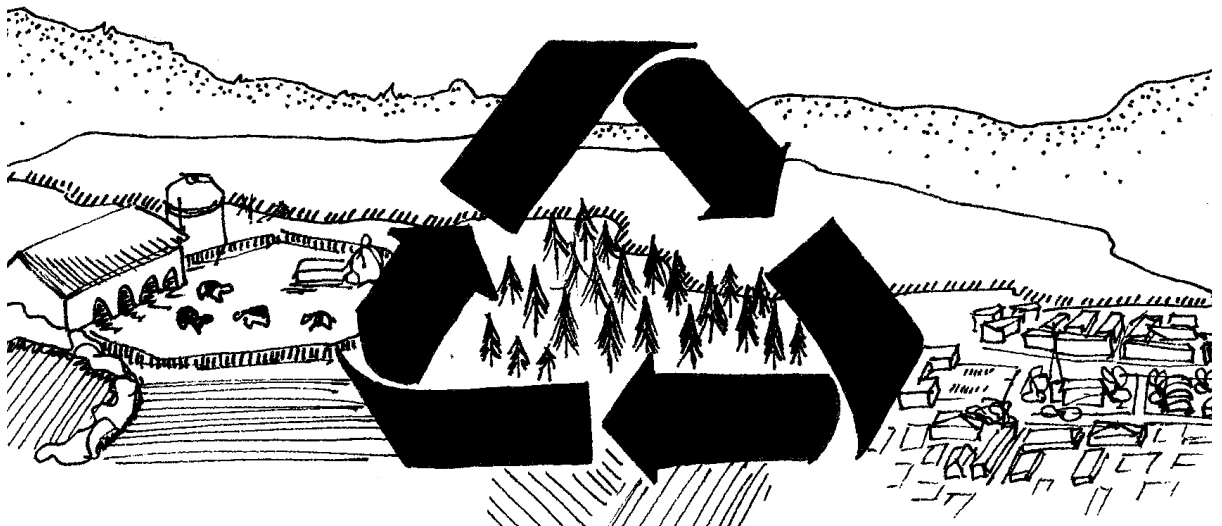
Utbyte på nya sätt - Utred möjligheterna att utveckla en lokal valuta för tjänster och en ekonomi som bygger på att dela saker.

4c

Att mäta insatser holistiskt - Revidera och använd kommunens nyckeltal för att mäta resultat. Inkludera ekosystemtjänster och hälsoindikatorer.

4d

Att se hela livscykeln - Undersök möjligheten att ta hänsyn till livscykelkostnader och långsiktig förvaltning i kommunens infrastrukturprogram, särskilt avfallshantering.

5

PLATSSKAPANDE

“Vi behöver platser som vi kan relatera till.”

Nya eller redan befintliga mötesplatser som belyser eller ändrar ens uppfattning av en plats kan ses som platsskapande. De bjuder in dig eller fånglar dig genom oförutsedda och/eller tillfälliga aktiviteter, såväl som mer permanenta förändringar.

UNDERSTRATEGIERNA

5a

Allmänt deltagande i offentlig konst -

Etablera forum för allmänt deltagande i planerandet av offentliga rum och i utvecklingen av program för offentlig konst tillsammans med skolor, konstnärer och andra grupper.

5b

Markanvändning med färre

restriktioner - Undersök alternativ för ändringar i markanvändningszoneringen för att skapa större utrymme för personliga uttryck samt skydda viktiga befintliga naturområden.

5c

Skapa ett program för aktivering -

Utveckla ett program som fokuserar på tillfälliga och mer långsiktiga åtgärder för att aktivera det offentliga rummet genom småskaliga interventioner.

5d

Etablera små platser med stor betydelse -

Initiera små, lokala, platsskapande projekt nära befintliga bostadsområden, nära invånarnas vardagsliv.

